

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на шість місяців 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дия крім неділь і руских свята о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. і. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Політичне положеня в Угорщині.

(X) Політичні круги не лише в Угорщині, але й цілій монархії звернули в тій хвилі всю бачність на побут міністра-президента Феєрварого у Відні, позаяк від сего зависимий дальший розвиток подій в цілій монархії, а імовірно доведе до якогось рішення угорского пересилена. Вже минувшої суботи відбув бар. Феєрварі на раду з гр. Голуховским а в неділю був на послуханю у цісаря. Як звіщають з усею певністю, не послідувало ще по тім послуханю ніяке рішеня, а можна допевнити ся з тої обставини, що бар. Феєрварі остає у Відні до середи і ще раз буде у монарха на послуханю.

Се послуханя у монарха дало привід до всіляких поговорів і вістий в політичних кругах. Одні запевняють, що бар. Феєрварі подав монарсі просьбу о відпустку, однак монарх не прийняв сеї просьби. Інші політики думають знов, що монарх бажає ще перед відкритєм сойму розв'язати пересилена і зробити уступки що до команди. Іменно коаліції мають бути зроблені приреченя, що в певнім часі буде заведена малярска команда. Всякі інші ще вісти кружляли у Відні задля того, позаяк в тім часі і Банфі прибув до Відні не в приватних справах.

На послуханю бар. Феєрварі мав предложити монарсі цілу програму реформи і акції, а наколиб монарх прийняв сю програму, то розпічне ся дальша боротьба між Коронаю а зєдиненою лівницею угорскою о національні домаганя, а бар. Феєрварі буде поборювати коаліцію під прапором політичних реформ. На случай затвер-

дження програми Феєрварого був би угорский сойм 15. вересня відрочений аж до кінця сего року.

На політичне положеня в Угорщині кидає яскраве світло програма річ міністра внутр. справ Крістофійого, в котрій він перед виборцями пояснив своє становище в справі загального права виборчого і подав при сій нагоді богаті статистичні дані. З виводів міністра виходить, що в Угорщині не лише широкі верстви суспільности були виключені від виборчого права, але навіть значна часть інтелігенції. З 4-3 мільонів мужчин понад 20 літ віку має в Угорщині право виборче мільон, так що 75% дорослого населеня виключено зовсім від права виборчого. Дотеперішня ординация виборча виключає з господарів 62%, з урядників 59%, з промисловців 66%, з робітників 83%, так що господарі ще найкористнійше мають становище. Цікаві є дані що до національностей. На случай заведеня загального права голосованя буде запоручена перевага Малярам (як ми вже недавно в окремії статі виказували), хоч в троха обмеженій формі. Коли тепер Малярі мали 56-2% виборців, мали би опісля при загальнім праві виборчим Малярі 52-3% з виборців понад 20-літних, а колиб надано право виборче понад 24-літнім мужчинам, мали би 51-7%. Оповіщені міністром дані прояснять погляди на загальне право виборче в Угорщині а також становище сторонництва.

Міністер пояснив відтак, що загальне право виборче зовсім не випре національних змагань, а причинить ся до їх зреалізованя а крім того до розв'язки пересилена, бо се є одинокий на се спосіб, котрий рупить цілу справу з мертвої точки і доведе

до порозуміня між Коронаю а народом на певних і широких підвалинах парламентарного житя на довний час. Запевняв він, що малярство не потерпить ніякої шкоди і не стратить свого переважного впливу (ми се недавно також виказали, що народности немалярські не можуть собі обіцувати користий з загального права виборчого), а хоч число немалярских виборців зростає, то прибуде також значне число малярских.

Цікаво також, що доси на 4,322.000 мужчин понад 20-літних уміло читати і писати по малярски 52-6%. Решта 47-4% не уміли ані читати ані писати по малярски. Тепер же правительство хоче надати право виборче лише тим, що уміють по малярски читати і писати, отже значна часть, особливо немалярів буде виключена від загального права виборчого.

Зміни в австрійскім міністерстві.

Нинішня Wiener Ztg. оголошує відручні письма цісаря в справі увільненя на власне прошеня міністра просвіти д-ра Гартля і міністра торговлі бар. Калля з їх дотеперішних становиск і наданя їм при тій нагоді великого стягу ордену Леопольда. Рівночасно іменував цісар віцепрезидента долішно-австрійскої шкільної ради краєвог. бар. Рішарда Пінерта шефом секції в міністерстві просвіти, а шефа секції в міністерстві внутрішних справ гр. Леопольда Аверсперґа шефом міністерства торговлі та поручив їм управу дотичних міністерств. Бр. Пінерт і г

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

Годі поминути ту ще також загально звісною, мимоходом кажучи, дуже гарною і високопатриотичною пісню:

«Въ чужинонцѣ загибаю»¹⁾.

Коли Гушалевицови пощастило раз на полі патристичної пісні, він не кидаєть ся її так скоро. Ось зарад 1849 р. видає він «Пісни на день 3/15. мая 1849 р. Во Львовѣ 1849». Ту напечатано 3 пісні: Пѣсьнь I. «Миръ вамъ Братя!»; Пѣсьнь II. співаєма по нутѣ народной «Дайже Боже добрий часть»; «Де єсть Руска Отчина?»; Пѣсьнь III. «Щастя намъ Боже». Всі ті пісні підхопила руська галицька суспільність і співає їх до нині.

В «Пѣсьн-ях» підносить Гушалевиц тії самі кличі та ідеї, що і в поезіях 1848 р.

В річницю знесення панщини радуєть ся він і завзиває руську суспільність до діла в напрямі оборони прав Церкви та народности і вожить Русинам гарну будучність. Словом так, як і рік тому назад. Замітне хіба, що і ту находимо призначеня єдности Галиччини та України:

«Де Сяць, Днѣстеръ, Бугъ реве,
Порогами Днѣпръ трясє,

Де широки суть степы,
Де гуляли козаки;
На на на на на на
Ой тамъ руска Отчина»²⁾!

Публично признав ся Гушалевиц до своїх всеукраїнських симпатий ще 1848 р., підписуючи з многими иншими звісну відозву до руского народу в першій числі «Зорі галицької», а опісля — як уже згадано — на соборі руських учених, але в друкованих поезіях не виявив їх досі ще віде³⁾.

«Пѣсни» 1849 р. кінчать першу фазу в поетичній діяльності Івана Гушалевица. В дотеперішніх поезіях виступає він, як ми бачили, яко галицький Русин, такий, яким видав його 1848 рік. Льовлянний, боязливий, побожний — любить він свою Русь від Карпат по Дон і бажає їй горячо добра та щастя, розумієть ся, у границях миру та спокою. Около тої Руси і около своєї особи концентрує він свій неширокий світогляд і живе щасливий у сьому вузкому кружку.

Але у тім свѣжім організмі, що пробудив ся що тільки та рвав ся до нового життя, бачимо уже з самого початку убійчі зароди. Се тая мертвечина, що проявляєть ся навіть в тій добі так часто у Гушалевица в його мові, формі, а декуди і у гадках. Мова, якою пише Гушалевиц до 1849 р., єще в повній основі українська, хоч уже й ту пробиваєть ся через неї не рідко тая безладна мішанина (навіть в автографіях міг завважати читач сумішку церковно-сла-

вянських елементів і з очевидними слідами впливу великорущини — особливо у правописі), що убила опісля його творчість, а змінила її мольним зліпнюваннем недоладних слів.

В кождім разі, як би воно там не було, ми мусимо признати на основі сказаного, що до 1849 р. належить Гушалевиц як своєю діяльністю так може і переконаннями у повнім значіню того слова галицькій Руси.

VIII.

1848. і 49. — се найсвітліїша доба у літературній діяльності Івана Гушалевица. Той час обіймає найкрасні виплоди його музи. Від тепер слідний у його талані значний упадок. Правда, ту і там вириваєть ся ще спід його пера стишок, якому годі відмовити літературної стійности, але їх зміст тратить дуже багато на вражінню через те, що Гушалевиц зачинає писати від тепер якоюсь чудернацькою мовою. Завязки тої язикової мішанини відбили ся вже фатально у тільки що обговорених, поезіях; але від тепер стає тая сумішка в його творах пануюча та не дає розвинути ся творчости.

Причина сього лежить в тім, що, почавши від 60-тих років підпадає Гушалевиц під переможний вплив москвофільских ідей та переймаєть ся ними відразу наскрізь — стає завзятим пропагатором руссофілізму⁴⁾.

Цікаво знати-б поперед усього, що спричинило тії симпатії Гушалевица до москвофільства? Яким робом стало ся, що чоловік, котрий

Телеграми

з дня 12. вересня 1905.

Відень. N. fr. Presse доносить, що державна рада буде скликана на день 26. с. м., на коротку сесію, а со й ми зберуться аж в жовтні.

Дрогобич. Рафінерія нафти Парнаса в Дрогобичі коло зел. двірця стоїть в огні.

Чернівці. Кружляв ту чутка, що на Монастирським передмісті появилося кілька випадків холери, але влади стараються справу укрити.

Льондон. Standard доносить з Баку, що ворохобники висадили у воздух арсенал.

Рим. Італійський король виїхав до Калябрії, оглянути наслідки катастрофи землетрясення. Число осіб, що згинули наслідком катастрофи, вносить около 3.000. Ранених було до 5.000 осіб. Спід звалищ виллі Аттія витягнуто 400 трупів. В Стартеллі згинуло 300 осіб.

Colosseum

в пасажі Германів

при ул. Соляшній у Львові.
від 1. до 16. вересня 1905.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятиді High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвіка ч. 9. З купленням білетом на фотелі, ложі і рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Каварні.

Церковне світло

з маркою «Спасителя» або «Salvator» правдиве стеаринове (мільове) одно з найлучших в біле, тверде, не кохтить і не спливає.

Дуже поручає ся:
I-а Церковне 77 злр., столове 75 злр.
II-а Церковне 67 злр., столове (натички) 66 злр.
Стеаринове з маркою „Apollo“
I-а „Apollo“ церков. 80 злр., столове 76 злр.
II „ „ „ 70 „ „ 68 „

За 100 кільоґр. (кромі транспорту 3 кр. від кїр.) опакowane даром. Висилає для церков на 3-місячний час заплати (за готівку еше 2% опушту).
Торговля світла церковного

Евгена Мартинця
у Львові
пл. Унії Берест. 5. (1—5)

Ярослав Лопатинський.

Русалка,
вальс на фортеп'яні.
— Ціна 2 К.; голоси на орхестру 3 К. —

Моя думо...
Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.
Набути можна у всіх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка
у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі новини: II том „Історії України-Руси“ Грушівського, П. вид. брош. 7-50 К, опр. в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, **Лепкого „В горах“** гарно оправні по 2 К, „За красою“, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вклади до опроне товара на 4 прп. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для оцадження коштів послілки можна прислати гроші чеками Щадницької поштової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жадане звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідження (за ескоптом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прп. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більшх обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межп членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — До-телер уділів „Джістер“ на церкви, бурсі, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вклади:	1,783,673 К.
Удїли членів:	133,117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички уділені:	1,616,402 К.
Цїнні папери:	123,627 К.
Льокації:	169 456 К.
На рах. біжучім:	81,938 К.

Литки CORIJ можна набувати в „Со-кільськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Со-кільськїм Базарі“.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс. Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломню 1/6—30% вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятин, Яворова
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
7:50	з Рави рускої, Сокаля	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнціма
8:05	з Станиславова, Жидачева	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:18	з Яворова	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10:05	з Коломні, Жидачева, Потутор, Керезмезе	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятин
10:35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:45	з Ярослав, Стрия, Борислава	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
11:55	з Підволочиск, Гусятин, Копичинець, Козови	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	4:10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіп	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	5:50	до Коломні, Жидачева, Керезмезе (1/6—30%)
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятин, Копичинець, Козови	5:58	до Яворова
3:45	з Стрия, Тухалі (1/6—30%), Сколього (1/6—30%)	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
4:32	з Яворова	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
5:00	з Сокаля, Белзця, Любачева	7:30	до Рави рускої
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнціма	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселіці	10:05	до Перемишля (1/6—30% вкл.), Хирова, Івонича,
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:49	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:05	до Підволочиск
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня пустога, Гусятин	11:10	Іваня п., Скали, Гусятин, Потутор
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:40	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12:20	посп. з Іцкан, Яс. Царгорода, Жидачева, Заліщик	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/6—30%), Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,		з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Іваня пустога, Скали, Гусятин, Грималова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Іваня п., Скали, Гусятин	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
		2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

Льокальні поїзди.

Приходять на головний дворець:	Відходять з головного двірця:
з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передпол. (тільки в неділі і римо-кат. свята), 1:46 попол. (тільки в неділі і р.-кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.	до Брухович від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:30 рано, (тільки що неділі і свята р.-кат.); 12:30 по пол. (тільки що неділі і свята р.-кат.); 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 веч.
з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/6 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята)	до Рави рускої 11:15 в ночи кождої неділі.
зі Ширця 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята)	до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол. (від 1/6 до 30/9 вкл. 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудни,
з Любіня 11:52 в ночи (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і р.-кат. свята).	до Ширця 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята), до Любіня вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята)

ЗАМІТКА: Час середно-европейский рїзнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звычайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містєвїм бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.